

ZÖLDTERÜLETEK MINŐSÉGÉRTÉKELÉSE BUDAPEST XIII. KERÜLETÉBEN

ANALYZING QUALITY OF URBAN GREENSPACE IN THE 13TH DISTRICT OF BUDAPEST

SZERZŐ/BY:
GÁBOR PÉTER

LEKTOR/REVIEWER:
M. SZILÁGYI KINGA

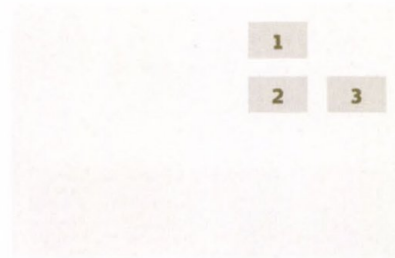
Egy település/településrész zöldterületeinek fenntartása és fejlesztése szempontjából elengedhetetlen a területek adottságainak illetve hiányosságainak ismerete és ennek alapján a fejlesztési prioritások kialakítása. A XIII. kerületi zöldfelületek fenntartásáért felelős Környezetgazdálkodási NKft ez év nyarán a zöldterületek mennyiségi számbavételezése mellett egy minőségi állapotfelmérést és összehasonlítást is végzett, mely során a zöldterületek komplex – településszerkezeti, esztétikai, rekreációs, ökológia, társadalmi – értékelésére került sor. A felmérés a Greenspace Scotland zöldterület minőségi vizsgálati módszerének a XIII. kerületi adottságokhoz való adaptálásával történt. A módszer alkalmazható zöldterületi audit készítéséhez, a zöldterületek tipizálására, minőségi sztenderdek kialakítására és a fejlesztés kívánatos irányainak meghatározására. A készítők szándéka szerint a módszer ezen felül a lakóterületi zöldterületek komplex szerepköréről folytatandó társadalmi közbeszéd elindításának, a tervezésben való társadalmi részvétel ösztönzésének is eszköze lehet.

A XIII. kerületi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft a Főkert Parkfenntartó Kft és a Zöldfa Stúdió Kft a Budapesti Corvinus

Egyetem Tájépítészeti Karának hallgatóival közösen 2009. június-augusztus folyamán felmérést készített a kerületi zöldterületek¹ állapotáról. A felmérésre első sorban a vagyonleltár frissítése (növényzet, parkberendezési tárgyak számbavételére), és parkhasználói elégedettség felmérés céljából került sor. Ezzel párhuzamosan azonban a jelentősebb zöldterületek² esetében egy újszerű, öt szempontú minőség elemzés is készült. A települési zöldfelületek, és a rekreációs célú, közhasználatú zöldterületek települési szerepköre komplex. A lakóterület környezeti és ökológiai állapotának javításán túl társadalmi, gazdasági, esztétikai és város szerkezeti szerepkörük is jelentős. (Szilágyi 2009: 223–224, Pro Verde! 2006: 26) A zöldterületek mennyiségi és minőségi leltára nem képes ennek a komplex szerepkörnek a minősítésére, egy adott terület adottságait, értékeit és fejlesztésének elvárható irányainak teljeskörű feltárására. Felmérésünk során a Greenspace Scotland civil szervezet zöldterület értékelési módszerét (Greenspace Scotland 2008: 34–41) adaptáltuk a XIII. kerület viszonyaihoz. A módszer alkalmas a szabadidős, rekreációs célú közterületek komplex, esztétikai, társadalmi, környezeti szempontú értékelésére, a fejlesztés elvárható irányainak kijelölésére, és egyúttal a

1. A „zöldterület” alapvetően településrendezési fogalom, mely az OTÉK 27.§ szerinti beépítésre nem szánt területeket jelöli (közkerterek, közparkok). Azonban az önkormányzati zöldterület vagyion (az önkormányzati ingatlannyilvántartásban „Z” lapokon nyilvántartott területek) ezzel nem megegyező kategória. Legjellemzőbb eltérés a XIII. kerület esetében a lakótelepi területen lévő „Z” lappal rendelkező rekreációs célú zöldfelületek. Ezek a településszerkezeti terv illetve a KVSZ övezeti terülapja szerint beépítésre szánt területbe tartozó területek. Az önkormányzati ingatlannyilvántartás azonban mégis mint forgalomképtelen zöldvagyon, rekreációs zöldterületet tartja nyilván őket. A továbbiakban a „zöldterület” kifejezés alatt a „Z” lappal rendelkező, jellemzően rekreációs hasznosítású területeket értjük.

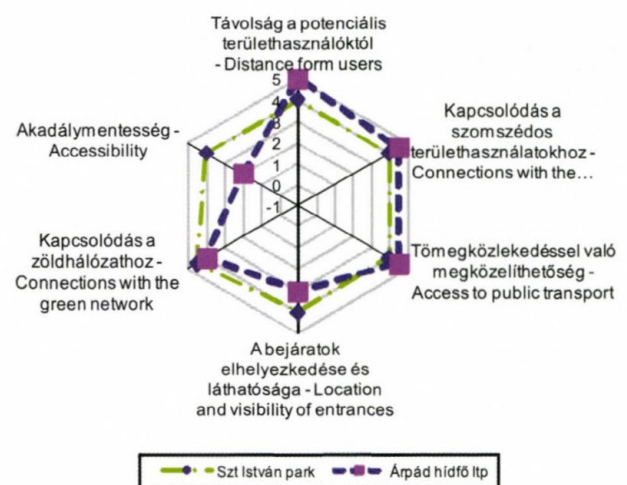
2. Az itt szereplő értékelés csak a XIII. kerület néhány karakteres zöldterületére vonatkozik, az eredmények nem feltétlenül igazak a kerület zöldterületeinek összességére. Az értékelés során mind a kerületi önkormányzat, mind a fővárosi önkormányzat által kezelt zöldterületeket vizsgáltuk.

1. kép/pict.: Szt. István park fassorral szegélyezett bejárata / The alley leading to the entrance of St. István park

2. kép/pict.: Árpád hídfő lakótelep zöldterületének bejárata / The entrance of green spaces at Árpád bridgehead housing estate

3. ábra/diagram: Megközelítést értékelő sugárdiagram / Spider diagrams on accessibility

In order to define the priorities of how to improve a settlement's or district's green areas, and recreational open spaces it is necessary to be familiar with their condition. The 13th district's Environmental Management Nonprofit Ltd introduced a new method of measuring the quality of urban greenspace during the summer of 2009. The method - which is based on the guide on "greenspace quality" by Greenspace Scotland - can be used in measuring the complex (structural, aesthetic, recreational, ecological, and social) functions of urban parks and also other recreational open spaces. It can be also used for greenspace audit, to define greenspace quality standards, and also to indicate the required directions of open space development. It is also the intention of the researchers to use the method to promote discussion in the wide society about the complex roles of green areas and to increase citizen participation in greenspace planning.

Between June and August 2009 the 13th District's Environmental Management Nonprofit Ltd, the Főkert Landscape Contractor Ltd and the Greentree Studio Ltd in cooperation with the students of the Budapest Corvinus University Faculty of Landscape Architecture made a survey of the conditions of green spaces¹ in the 13th district of Budapest. The primary aims of the survey were to update the quantity cadastre of green spaces² (measuring the area of different types of vegetation and the number of park equipments), and also to create an opinion poll with the users. In parallel with these we also introduced a method of quality analysis of green spaces. The urban green areas have a complex role in the settlements. They are not only important in improving the environmental and ecological conditions of a given area, but they also have social, economic, aesthetic and urban structural roles. (Szilágyi 2009: 223-224, Pro Verde! 2006: 26) The quantity analysis of green spaces on its own can not describe and measure

1. The "greenspace" in Hungarian terminology is a regulation category for public parks and gardens. However there is a difference between the development regulation of green spaces determined by the Construction Act, and the cadastre of green spaces, determined by the Municipality Act. This difference in the terminology of greenspace causes some confusion and contradiction. In the article we use the expression greenspace according to its description by the Municipality Act.

2. The following valuation is done by the analyses of some typical green spaces of the 13th district, but not by analysing all of the district's green spaces. Hence the conclusions drawn may not be true for the whole greenspace network. We analysed green spaces owned by the district, and also those owned by the city municipality.

közterületek minőségi auditjának (minőségvizsgálatának) is eszköze lehet.

A felmérés során az alábbi témaköröket vizsgáltuk:

1. Megközelíthetőség, elhelyezkedés
2. Arculat, vonzóság
3. Rekreációs funkciók és szolgáltatások
4. Ökológia és fenntarthatóság
5. Közösségi használat

1. MEGKÖZELÍTHETŐSÉG, ELHELYEZKEDÉS

A zöldterületeket elsőként település-szerkezeti adottságuk és megközelíthetőségük szempontjából vizsgáltuk. Ennek során értékelendő szempontok voltak, hogy az adott terület milyen távol helyezkedik el a potenciális használóktól, milyen úthálózattal kapcsolódik a szomszédos településrészekhez, mennyire megközelíthető tömegközlekedéssel. Értékeljük továbbá a zöldterület bejáratának elhelyezését és kialakítását, a terület kapcsolódását a zöldhálózathoz³, valamint a területen belüli akadálymentességet is.

Az egyes témakörök értékelésének eredményét egy több tengelyű sugár diagramon ábrázoltuk. Az egyes szempontokat 1-től 5-ig terjedő skálán értékeltük a melléklet kritériumtáblázata szerint. A grafikon jól szemlélteti a zöldterületek közötti különbségeket.

2. ARCULAT, VONZÓSÁG

A következő értékelési szempont a terület arculatának, megjelenésének értékelése volt, mely az épített és természeti elemek minőségét vette számba. Ennek során a harmonikus tájépítészeti kialakítás, a növényzet, a burkolatok, a kerítés és a vízfelületek minősége, a terület tisztasága, valamint az arculatról kialakuló összbemutatók voltak az értékelés szempontjai.

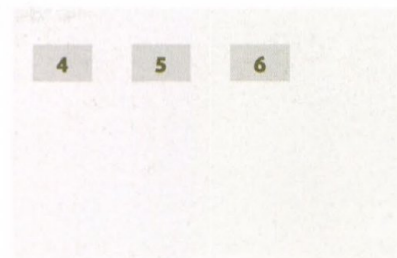
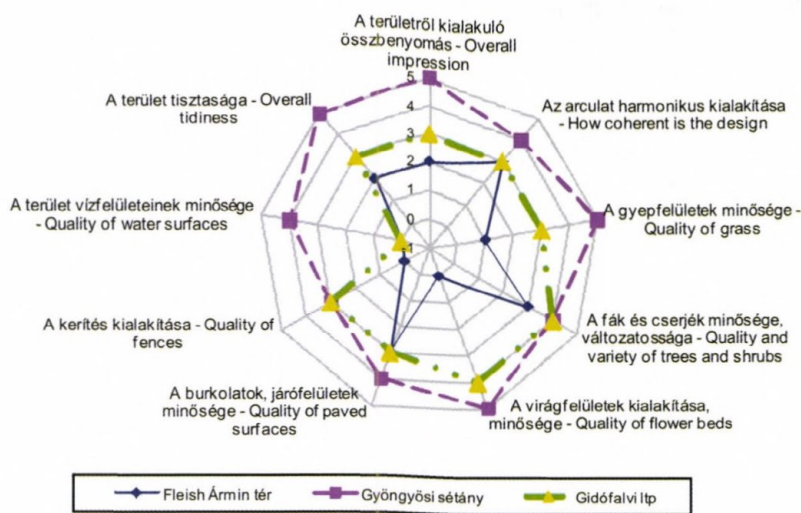
3. REKREÁCIÓS FUNKCIÓK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

A szabadidős szolgáltatások értékelése során a zöldterület által kínált rekreációs és szabadidős szolgáltatások színvonalát vizsgáltuk. Ennek során értékeltük a játszó-, sport- és pihenőterek színvonalát, valamint azt, hogy milyen ezeknek a szolgáltatásoknak az egymáshoz való viszonya, mennyire illeszkednek a használók igényeihez. Értékelési szempont volt, hogy az adott terület hány korosztály számára nyújt rekreációs szolgáltatást, illetve, hogy a terület használata mennyire rugalmas, mennyire képes befogadni időszakos rendezvényeket.

4. ÖKOLÓGIA ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A témakör kapcsán a zöldterületek ökológiai értékét, a biodiverzitás növelésében illetve a zöldfolyosó-hálózatban

3. Zöldhálózat: korlátozások nélkül, vagy részbeni korlátozással mindenki számára hozzáférhető, meghatározó növénystruktúrával rendelkező terek rendszere, (Almási 2007: 15)

4. kép/pict.: Gyöngyösi sétány reprezentatív virágfelületei / Flower beds at Gyöngyösi promenade

5. kép/pict.: Összefirkált metróépítmény a Fleish Ármin téren / Building with graffiti on it at Fleish Ármin square

6. ábra/diagram: Arculat értékelő sugárdiagram / Spider diagram on image

this complex role of public spaces. Quality analysis is required to determine the multiple values and the most desirable ways of development of urban greenspaces. In our study we utilized the “greenspace quality” survey method of Greenspace Scotland (Greenspace Scotland 2008: 34-41) and adopted it to the local conditions. The method proved to be useful in the complex (aesthetic, social, environmental) analysis of greenspaces and in prescribing the best possible direction of their improvement. The method can also be used for creating a quality audit of urban greenspaces.

In the survey we have examined five quality aspects +of the greenspaces:

1. Accessibility and location
2. Image and attractiveness
3. Recreational functions
4. Ecology and sustainability
5. Community use

1ST QUALITY ASPECT: ACCESSIBILITY AND LOCATION

In the first place we have analysed greenspaces by their location within the urban structure and accessibility. The distance from potential users, the road connections, accessibility by public transport were all assessment criteria. We have also assessed the location and design of the entrances, the connection with the green network³ and accessibility for the disabled.

The detailed description of valuation criteria is presented on the attached evaluation tables. The findings of the assessment were presented on a spider diagram, which proved to be useful in the visualisation of quality aspects.

2ND QUALITY ASPECT: IMAGE AND ATTRACTIVENESS

The issues analysed as the second step have been the aspects of image and attractiveness which summarised the condition of built and natural elements of the greenspaces. When analysing this quality aspect we have focused on the coherent landscape design, condition of plants and built structures and the tidiness of the location.

3RD QUALITY ASPECT: RECREATIONAL FUNCTIONS

When evaluating the recreational functions of greenspaces we analysed the quality of sport- and playgrounds, and of the quiet resting areas. We also evaluated how well balanced these functions are and how well they fit the demand of the users. Other valuation criteria were the number of age groups being provided with recreational facilities, and also the flexibility of uses within the location, whether it was suitable for providing location for temporary events.

3. Green network: network of spaces with significant presence of vegetation which are fully or partly opened for public use (Almási 2007: 15)

betöltött szerepét értékeltük, valamint azt, hogy a rekreációs funkciók és az ökológiai funkciók mennyire vannak egyensúlyban, mennyire zavarhatják esetlegesen egymást. Ugyancsak értékelési szempont volt a területen történő anyag és energiagazdálkodás fenntarthatósága. Vizsgáltuk, hogy a természeti erőforrásokkal mennyire gazdálkodnak fenntartható módon (komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, vízvisszatartás), illetve, hogy hasznosítanak-e valamilyen formában megújuló energiaforrásokat.

5. KÖZÖSSÉGI HASZNÁLAT

Míg az eddigi témakörök a területek építészeti és ökológiai adottságainak a vizsgálatával foglalkoznak, az ötödik témakör az épített környezet és a társadalom viszonyát értékeli. Ez a témakör némi átfedést mutat az arculat és a rekreációs szolgáltatások témakörökkel, azonban itt a parkhasználók és zöldterület kapcsolatát értékeltük. Azt vizsgáltuk, hogy mennyire szorosan kötődnek a területet használók a zöldterülethez, vannak-e nyomai vandalizmusnak, területhasználoi szegregációnak. Áttekintettük, hogy van-e megfigyelhető kapcsolat a zöldterület használat és szomszédos területhasználatok között. Vizsgáltuk továbbá a területen megvalósuló közösségi rendezvények számát, a közösség részvételét a terület kialakításában és fenntartásában, illetve a terület barátságosságáról kialakuló összbenyomást.

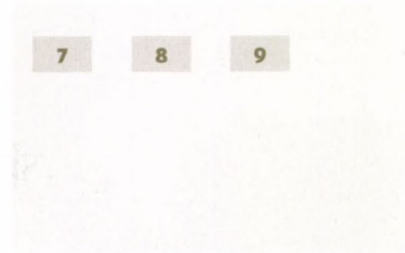
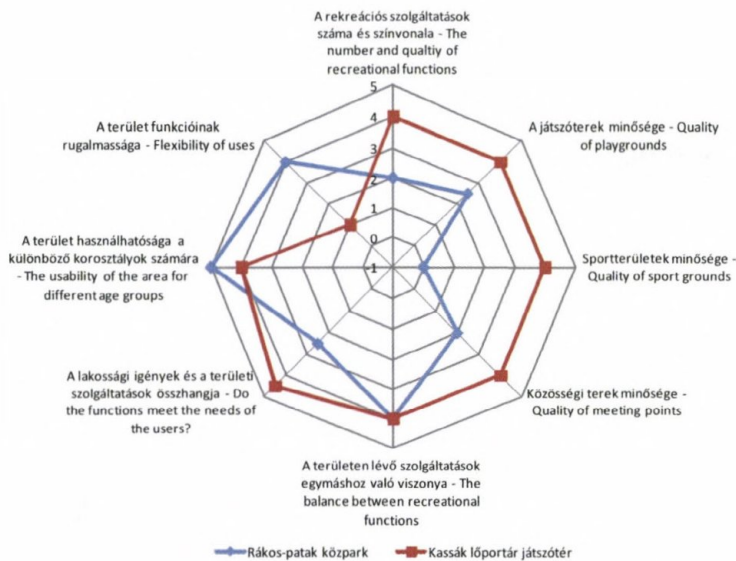
ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELES

A zöldterületekről a vizsgált öt szempontot összegző értékelést is készítettünk. A 16. ábrán szereplő összefoglaló grafikon azt mutatja, hogyan használható az értékelési módszer egy zöldterület jelenlegi karakterének meghatározására és a fejlesztési irányok megfogalmazására.

ZÖLDTERÜLET MINŐSÉGÉRTÉKELESI MÓDSZEREK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A bemutatott felmérés során az a Greenspace Scotland „zöldterület minőség” [greenspace quality] módszerének az átalakítása több szempontból is szükséges volt. Az eredeti útmutatóban az értékelési szempontok és a kritériumok esetenként keveredtek, illetve a kritériumok nem voltak kellő részletességgel definiálva. Ezen felül a dokumentum hivatkozott olyan, az Egyesült Királyságban érvényes előírásokra, melyek Magyarországon nem relevánsak.⁴ Zöldterületi felmérés lévén a növényzetre vonatkozó értékelést nagyobb részletességgel (gyep, fák/cserjék, virágfelületek), valamint a vízfelületekre is kiterjedően végeztük el. A rekreációs szolgáltatások esetében külön értékeltük a játszó- és sportterületeket. Az ökológiai szempontokat – mivel elsősorban rekreációs szempontú és nem természetvédelmi célú értékelést végeztünk – egyszerűsítettük. A közbiztonságra vonatkozó témakört nem tartottuk szükségesnek olyan részletességgel tagolni,

⁴ DDA Disability Discrimination Act, SUDS Sustainable Drainage Systems

7. kép/pict.: Felújításra szoruló játszótéri terület a Rákos-patak mentén / Playground needing renewal along the Rákos stream

8. kép/pict.: Új építésű játszótér a Kassák-Lőportár utcák mellett / Newly built playground at the Kassák and Lőportár streets

9. ábra/diagram: Rekreációs funkciókat értékelő sugárdiagram / Spider diagram on Recreational functions

4TH QUALITY ASPECT: ECOLOGY AND SUSTAINABILITY

In this chapter we have evaluated the ecological values of greenspaces, their role in increasing biodiversity and their function in the green corridor structure of the district. We have evaluated the balance between the ecological and recreational functions of the areas. The sustainable use of natural resources (composting, selective waste collection, rain water storage) and the use of renewable energy was another evaluation criteria.

5TH QUALITY ASPECT: COMMUNITY USE

While the quality aspects so far concentrated on the architectural and ecological conditions of the area, the last criteria focuses on the relation between the built and the social environment. There is some overlapping between the issues of image, recreational functions and the present one. However in this chapter the emphasis was on the users of the greenspaces. We have examined how significant the area was for its users, whether there were signs of vandalism, or segregation between the users. The number of community events, the participation of users in the design and maintenance of the area, and the friendly and welcoming attitude of the area were also evaluated.

SUMMARY OF THE QUALITY ASPECTS

Finally we have also created a summarizing spider diagram on the five quality aspects. The spider diagram presents how the method can be used to describe the present character of a greenspace and how it can help in prescribing its developmental needs.

COMPARING GREENSPACE QUALITY VALUATION METHODS

The survey was based on the Greenspace Scotland: greenspace quality guide, however we found some alterations necessary. The assessment criteria in the original guide occasionally present values, which we found unhelpful and so we made the criteria neutral. In order to reduce the subjectivity of the evaluation we have made the classification criteria more detailed. We excluded some valuation issues which were only relevant in the regulation system of the UK.⁴ Some additional criteria were added due to the greater emphasis on landscape design (including the valuation lawn, shrub, trees and flower beds), while others aspects – such as ecological valuation and safety – were simplified.⁵

The Placemaking public participation method of Greenspace Scotland and Project for Public Spaces also has a greenspace quality assessment method. (PPS 2005:16–19) This valuation method

⁴ DDA Disability Discrimination Act, SUDS Sustainable Drainage Systems

⁵ Greenspace Scotland in its handbook indicates that the quality criteria set is only a suggestion, which can be modified according to the local conditions and needs. Agreeing with this suggestion we have done so.

mint az eredeti dokumentum tette (biztonságosság, közösségi felügyelet, világítás). Illetve az egyes témaköröknél egy összefoglaló értékelési szempontot is szükségesnek tartottunk megjeleníteni.⁵

A Greenspace Scotland és a Projekt for Public Spaces szervezetek „helyteremtő” [placemaking], társadalmi részvételre alapozott közterületfejlesztési módszertanának (PPS 2005:16–19) ugyancsak van egy zöldterület-értékelő eleme. Ez a értékelés a jelen tanulmányban lévőhöz hasonló szempontokat vizsgál, azonban jelentősen egyszerűsített formában.⁶ A kutatásban használt módszer a helyteremtés módszertanánál részletesebb, és az értékelési szempontrendszer is pontosabban definiált. Ennek indoka kettős. Egyrészt a minőségértékelés módszertanával szeretnénk volna olyan felmérési metodikát kidolgozni, mely a településen/településrészen belüli zöldterületeket egymással összehasonlítható módon és részletesen értékeli. Másrészt a nagyközönség számára is bemutatásra tervezett értékelés révén célunk a lakosság figyelmének felhívása a zöldterületek funkcióinak összetettségére és jelentőségére a helyi közösség életében. Tehát a részletes értékelés másodlagos célja a lakosság környezeti szemléletének formálása volt.

A MÓDSZER ALKALMAZHATÓSÁGA

Az értékelés során felállított kritériumrendszer természetesen tartalmazza

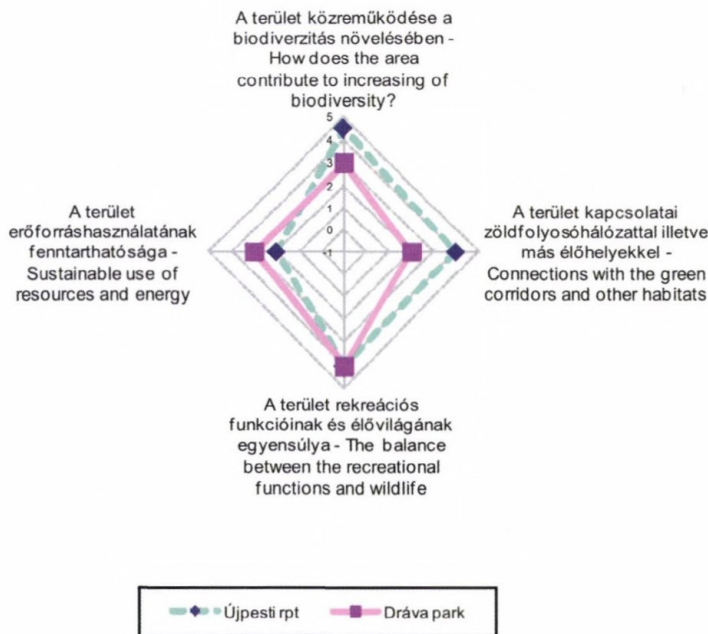
azt az értékrendszert, mely alapján – a készítőik szerint – egy városi zöldterület minőségét meg lehet ítélni. Mivel az értékelés nem mennyiségi, hanem minőségi alapon történik, az eredmények nem mentesek az értékelők szubjektivitásától. Ezt a szubjektivitást a minősítő táblázat kritérium-rendszere igyekszik csökkenteni, a módszert az értékelő személyétől függetleníteni és széles körben alkalmazhatóvá tenni.

Az értékelés alapvető célja a zöldterületek minőségi felmérése és a fejlesztés irányainak meghatározása volt. Ez azonban nem történhet mechanikusan, hiszen egyes témakörök egymással ellentmondó értékeket is megfogalmaznak. Viszonylag kis kiterjedésű zöldterület esetén ugyanis a rekreációs funkciók erősítése a terület ökológiai értékét csökkentheti. De ellentmondó szempontok találhatóak egy-egy témakörön belül is. Egy közparkon belül a játszótéri, illetve sportolási szolgáltatások növelése a passzív pihenés tereinek rovására történhet, vagy a terület használatának rugalmasságát csökkentheti.

A Greenspace Scotland az értékelési módszert zöldterületi sztenderd meghatározásához is ajánlja. Vagyis javasolja az egyes szempontok alapján kapott értékek összeadásával egy minimálisan elvárható zöldterületi minőségi értékhatár meghatározását. Véleményünk szerint az ajánlás valóban hasznos módszere lehet egy település (településrész)

5. A Greenspace Scotland útmutatójában jelzi, hogy a kritériumtáblázatot csak útmutatónak tekinti. Különböző önkormányzatok esetében az értékelési szempontok eltérőek lehetnek, és az értékelést ezekhez szükséges igazítani. Ezzel a javaslattal a jelen kutatás végzői egyetértenek, és éltek is vele.

6. <http://www.greenspacescotland.org.uk/default.asp?page=280>

10

11

12

10. kép/pict.:

Alulhasznosított zöldterület az Újpesti rakpart mellett / Extensive greenspace at Újpest embankment

11. kép/pict.:

Intenzív hasznosított zöldterület az Újpesti rakpart mellett / Popular greenspace with average ecological values at Dráva park

12. ábra/diagram:

Ökológiai és fenntarthatósági adottságokat értékelő sugárdiagram / Spider diagram on Ecology and Sustainability

analyses similar aspects of the public spaces as the present survey, however in a much more simplified way.⁶ The method presented in this paper is more detailed than the method of the Place-making for two reasons. Our intention was to create a quality assessment model which is more detailed and therefore it makes the different greenspaces more comparable with each other. By presenting the findings of the survey to the residents we also intended to draw their attention on the complex and significant role of greenspaces in their life. And so the other reason of the detailed survey is improving the resident's environmental awareness.

WHAT CAN THE METHOD BE USED FOR?

The valuation criteria structure of the survey obviously contains those values a greenspace should possess according to the writer. Since the valuation is qualitative it is not free from the assessor's subjectivity. We tried to reduce the differences caused by the subjectivity of people involved in the assessment by creating a very detailed assessment guide table. This table should contribute to making the valuation less biased by the individuals involved, and make the method's findings more comparable.

The focus of the valuation was to describe the quality of greenspaces and

to prescribe the most desirable directions of their improvement. But this can not be done in a mechanic way, since the different criteria issues include values which occasionally interfere with each other. In case of smaller size greenspaces the enhancement of recreational function can lead to a loss in the ecological value of the location. And there are contradicting development aims even within one quality aspect. The improvement of playground or sport facilities can cause the reduction of areas suitable for quiet recreation, or it can reduce the flexibility of temporary uses at the site.

Greenspace Scotland suggests that the method can be useful in creating greenspace quality standards. By adding the values of the assessment together it is possible to set a value which can be expected to be met by all greenspaces. In our opinion creating a quality standard can be useful in comparing the different greenspaces if two conditions are met. The first is that instead of adding the values of the assessment together we recommend calculating their average. It would help to exclude the issues which are not relevant at the given greenspace from the valuation. If for instance there is no sport area at the location, then the value of recreational functions should be calculated as the average of not eight but only seven assessment criteria. In our opinion it is not necessary that all greenspaces have all the facilities mentioned in the assessment (water

6. <http://www.greenspacescotland.org.uk/default.asp?page=280>

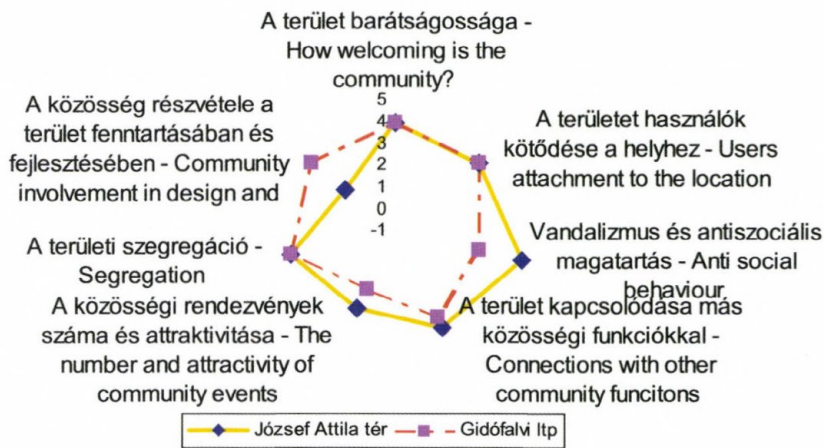
zöldterületeinek minőségi értékelésének, két megköttéssel. Egyrészt az értékelési szempontok összeadása helyett mi az egyes témakörökön belüli szempontok összegének átlagát ajánljuk számításba venni. Vagyis az értékelésből javasoljuk kivonni azokat a szempontokat, melyek egy adott zöldterület esetében nem értelmezhetőek. Ha például egy adott területen nincs sportterület, akkor a rekreációs funkciók témakör értékelése során eggyel kevesebb szempontot kell átlagolni. Megítélésünk szerint nem feltétlenül szükséges ugyanis, hogy az arculat vagy a rekreációs funkciók témakör minden egyes eleme (vízfelület, virágfelület, kerítés, játszótér, sportpálya stb.) minden zöldterület esetében megjelenjen. A másik megköttés, hogy a különböző jellegű zöldterületek esetében különböző sztenderdeket célszerű meghatározni, nem csak az elvárt összpontszám, de az egyes témakörök súlyának a tekintetében is. Nyilvánvalóan más minőségi követelménynek és más szerepkörnek kell megfelelnie egy reprezentatív közparknak, egy lakótelepi zöldterületnek, vagy a zöldfolyosó hálózat egy elemének. A XIII. kerület esetében öt zöldterülettípust különböztettünk meg. Az egyes típusok sztenderdjének megállapításánál kiindulásként az adott típusú zöldterületek átlagértékeit javasoljuk használni.

A fenti megköttésekkel a módszer jól alkalmazható a zöldterületek minőségi értékeléséhez, az azonos típusú

zöldterületek összehasonlításához, a beavatkozási, fejlesztési, felújítási sorrend meghatározásához, hiszen a módszer segítségével egyes zöldterülettípusokon belül meghatározhatóak azok a helyszínek, melyek állapota elmarad a települési/településrészi átlagtól. A módszer alkalmas nem zöldterületi besorolású rekreációs célú szabadterek (sétálóutcák, városi terek, zöldsétányok, parkerdők stb.) minőségértékelésére is.

Hangsúlyozzuk, hogy a módszer nem alkalmazható mechanikusan. Szükség lehet egy település (településrész) esetében további területi kategóriák meghatározására. A XIII. kerület esetében pl. indokolt lehet a nagy intenzitású (10 szintes) és az alacsony intenzitású (4 szintes) lakótelepek esetében eltérő sztenderdek megállapítására. Ez a területek eltérő fizikai adottságai, illetve az eltérő korösszetételű, és ebből fakadóan eltérő közterülethasználati igényű lakónépesség miatt is szükséges lehet. Ezen felül elképzelhető, hogy az érintettek szükségesnek találják (pl. egy települési zöldhálózati stratégiai mentén) a beavatkozásokat egy adott zöldterülettípusra vagy területrészeire koncentrálni. A XIII. kerületnél maradván elképzelhető, hogy a kerület zöldfolyosó-hálózatának (Duna és Rákospatak menti területek) vagy a gyalogos/kerékpáros közlekedésre feltárt közterület (zöldsétány⁷) hálózatának fejlesztése elsőbbséget élvez. Ebben az esetben a fejlesztéseknek – ezekre

7. Zöldsétány (=zöldút, =greenway): intenzíven kialakított (több szintes) zöldfelületekkel kísért gyalogos, kerékpáros közlekedésre alkalmas közterületek (AngyalZÖLD 2008: 10)

13. kép/pict.:

Időszakos funkciókat befogadó reprezentatív József Attila tér / József Attila square which occasionally hosts community events

14. kép/pict.:

Részben társadalmi részvétellel fenntartott Gidófalvy lakótelepi terület / Greenspace at the Gidófalvy housing estate maintained by the residents

15. ábra/diagram:

Közösségi használatot bemutató sugárdiagram / Spider diagram on Community use

surfaces, flower beds, fences, playgrounds etc.) Our other condition is that in the case of greenspaces with significant difference in character, different standards should be set. It is obvious that a representative public park, a greenspace in the green corridor, or a housing estate greenspace should not meet the same standards. As a starting point we recommend using the average values of the different greenspace types.

If the two conditions given above are met, the method can prove to be helpful in quality assessment of greenspaces, comparing greenspaces of similar character. It can unveil which greenspace's quality is below the average and where intervention is the most necessary. We found that the method can be used for the evaluation of not only greenspaces but also other recreational open spaces (such as pedestrian promenades, urban squares, public woodlands etc.).

It is important to emphasize, that the method should not be used in a mechanic way. It might become necessary to introduce further, more precisely differentiated green area types (e.g. to differentiate the high and low density housing estate areas). It also possible, that the stakeholders decide (for instance according to a green network development strategy) to focus interventions on one particular green area type (e.g. green corridors) to significantly increase their quality. In the case of the

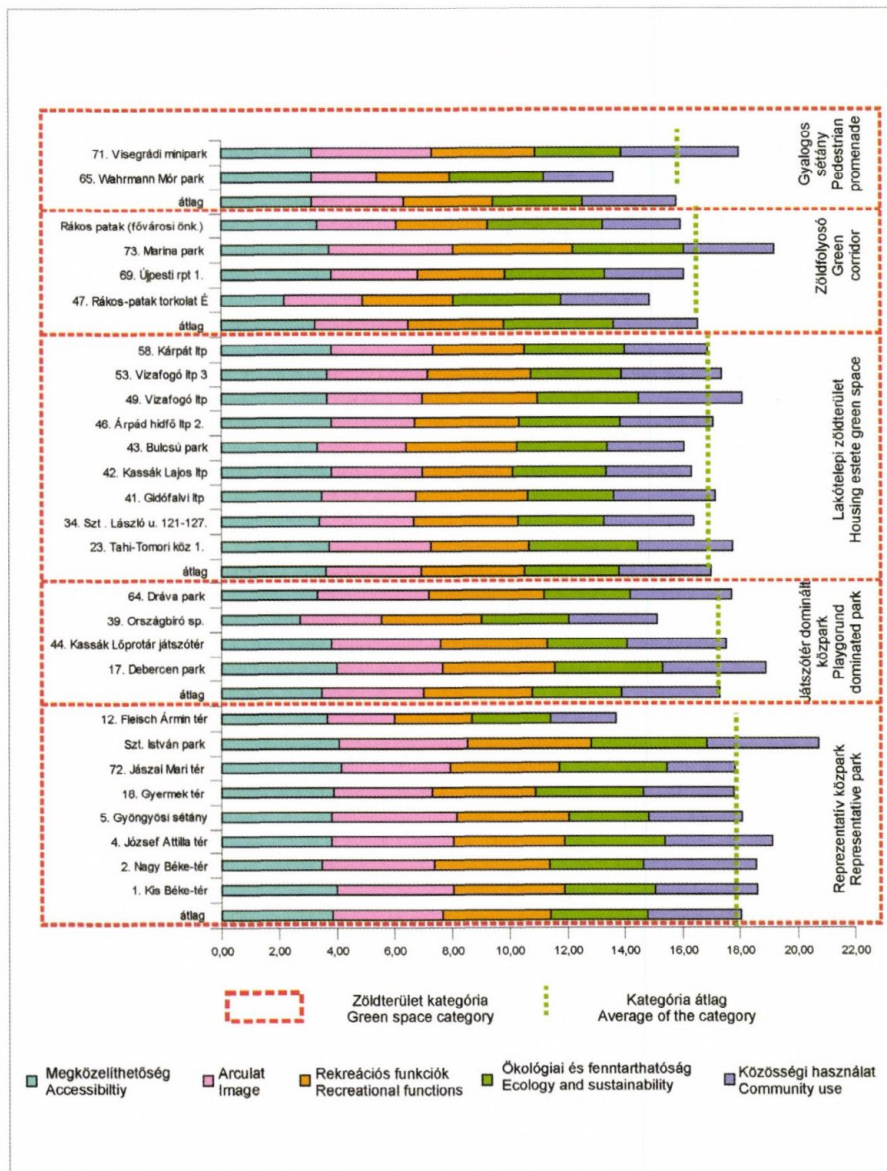
13th district it is possible that the development of the green corridor network of the district (areas along the Danube and the Rákos stream) or the improvement of the pedestrian/cyclist network (greenways⁷) may become a priority. If this would be the case, greenspace developments might be focused on these locations, and by raising the quality standards a new, significantly improved environmental quality could be created.

However these priorities and decisions cannot be made behind designers' desks. And this is the point when we arrive to a next possible utilization of the method. We are convinced, that the evaluation, if presented to the general public, can raise the residents, awareness on the significant and multiple (aesthetic, recreational, ecological and social) benefits of greenspaces. The presentation of the valuation can initiate a structured discussion between the stakeholders, and promote local participation in urban greenspaces planning.

ACKNOWLEDGEMENT

The survey was initiated and coordinated by the 13th District's Environmental Management Nonprofit Ltd and the Főkert Landscape Contractor Ltd. The method which was the base of this survey was introduced to me at the Great Places Great Cites 09 conference organised by Greenspace

7. Greenway: pedestrian or cycling route open for the public, with intensive (multi level) plantation alongside (AngyalZÖLD [AngelGREEN] 2008: 10)

a zöldterület típusokra koncentrálna, a meglévő sztenderdet (átlagot) jelentősen megemelve -, egy új környezeti minőség megteremtése lehet a célja.

A zöldterületi sztenderdeket, illetve a fejlesztési hangsúlyokat meghatározó döntések azonban nem szülehetnek meg tervezőasztal mögött. És itt érkezünk el a módszer alkalmazásának következő lehetőségéhez. Az értékelési módszer alkalmas lehet arra, hogy a lakosság számára bemutassa a lakóhelyi zöldterületek és egyéb rekreációs célú közterületek komplex (városszerkezeti, esztétikai, rekreációs, ökológiai, társadalmi) értékét. Az értékelés bemutatása egyúttal alkalmat teremthet a zöldterületek állapotáról, funkcióiról, fejlesztési lehetőségeiről szóló strukturált társadalmi párbeszédre, a lakosság bevonására a zöldterületek minőség értékelésébe, a kívánt fejlesztések meghatározásába.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A kutatás a XIII. kerületi Környezetgazdálkodási Nkft koordinálásában a Főkeret Parkfenntartó Kft megbízásából készült.

A kutatás alapjául szolgáló módszertannal a Greenspace Scotland által szervezett Great Places, Great Cities 09 konferencián ismerkedtem meg. A konferencián való részvételemet a Magyar Urbanisztikai Társaság szponzorálta.

A kutatásban a BCE Tájépítészeti Kar tájépítésszámvevője (MSc), valamint tájrendező és kertépítő mérnök (BSc) szakok nyári gyakorlaton lévő hallgatói működtek közre: Barna Katalin, Dénes Katalin, Kecskés Dóra, Novák Judit, Rauscher Éva, Veisz Adrienn.

Segítségüket ezúton ismételtelen köszönöm.

Felhasznált irodalom / References

AngyalZÖLD 2008: a XIII. kerületi önkormányzat zöldfelület fejlesztési stratégiája és zöldhálózat fejlesztési programterve, XIII. Kerületi Környezetgazdálkodási KNKft, Zöldfácska Kft 2008.

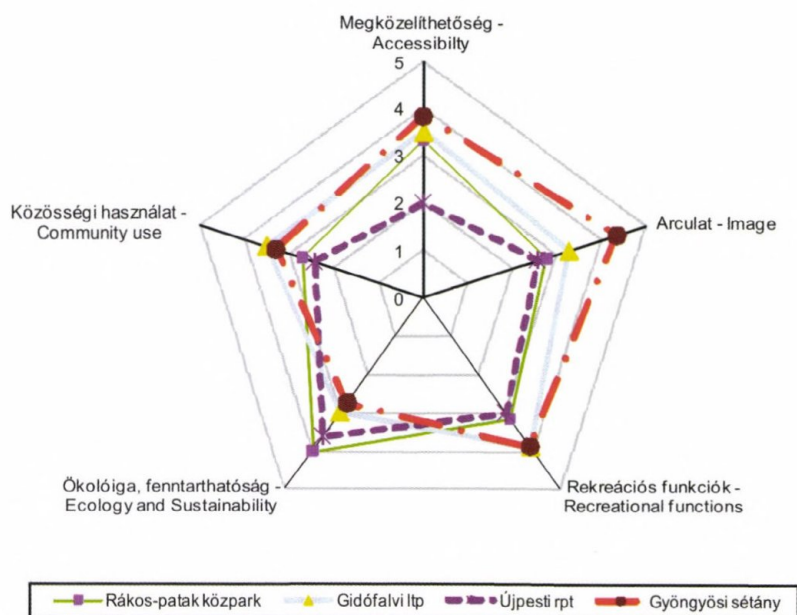
Almási Balázs 2007: A zöldhálózat tervezés metodikai fejlesztése Budapest peremterületének példáján, PhD dolgozat

Greenspace Scotland 2008.: Greenspace Quality: a guide to assessment, planning and strategic development, Greenspace Scotland, Glasgow & Clyde Valley Green Network Partnership 2008.

M Szilágyi Kinga (2009): Zöldfelületi rendszer a városfejlesztés és várostervezés kontextusában. In: Fatsar Kristóf (szerk): MM XC Tanulmányok és esszék a 90 éves Mőcsényi Mihály tiszteletére. BCE Tájépítészeti Kar, Budapest. 217-227 o.

Project for Public Spaces 2005: How to Turn a Place Around: A Handbook for Creating Successful Public Spaces, New York

Pro Verde! 2006: Budapest zöldfelületi rendszerének fejlesztési koncepciója és programja (egyeztetési dokumentáció), Stúdió Metropolitana

Zöldterületek minőség / Quality analysis of green spaces Zöldfa Stúdió Kft./Greentree Studio Ltd	Zöldterület minőség / Greenspace quality Greenspace Scotland	Helyteremtés/ Placemaking Greenspace Scotland, Project for Public Spaces	
Vizsgált témakörök és témakörönkénti szempontok száma / Criteria assessed and number of issues examined in each criteria			
Megközelíthetőség / Accessibility	Megközelíthető és jó kapcsolatokkal rendelkező / Accessible and well connected	Kényelem és arculat / Comfort and image	4
Arculat, vonzóság / Image and attractivity	Vonzó és kellemes helyek / Attractive and appealing places	Megközelíthetőség és kapcsolatok / Access and linkage	4
Rekreációs funkciók / Recreational functions	Aktív, egészséget és jólétet támogató / Active, supporting health and well being	Használat és tevékenységek / Uses and activities	4
Ökológiai és fenntarthatóság / Ecology and sustainability	Biodiverzitás, ökológiai hálózatokat támogató / Biodiverse, supporting ecological networks	Társadalmi szerep / Sociability	4
Közösségi használat / Community use	A közösség által támogatott / Community supported		9
Összesen / Sum	34	Összesen / Sum	38
		Összesen / Sum	12

Témakör / Quality aspect	Reprezentatív közparkok / Representative urban park	Játszóterei közterületek / Playgrounds	Lakótelepi területek / Housing estate areas	Zöldfolyosók / Green corridors	Gyalogos közterületek / Pedestrian promenades
Megközelíthetőség / Accessibility	3,88	3,48	3,65	3,27	3,17
Arculat / Image	3,80	3,53	3,27	3,20	3,17
Rekreációs funkciók / Recreational functions	3,73	3,76	3,59	3,35	3,08
Biodiverzitás / Biodiversity	3,36	3,13	3,31	3,78	3,13
Közösségi használat / Community use	3,27	3,39	3,17	2,91	3,25
Összesen / Sum	18,04	17,29	16,98	16,51	15,79

Scotland. My participation at the conference was sponsored by the Hungarian Society for Urban Planning. In the elaboration of the survey the Landscape Architect BSc and MSc students of the Budapest Corvinus University Faculty of Landscape assisting me were: Katalin Barna,

Katalin Dénes, Dóra Kecskés, Judit Novák, Éva Rauscher, Adrienn Veisz

I would like to thank all of them for their contribution.

16. ábra/diagram: Zöldterület összesítő sugárdiagram / Greenspace summarizing spider diagram

17. ábra/diagram: A XIII kerület zöldterületeinek minőségértékelése, a területek tipizálása, sztenderdek (átlagok) előzetes meghatározása / Quality assessment of the green spaces in the 13th district, greenspace categories and quality standards (averages)

18. táblázat/table: az értékelési szempontok száma a XIII. kerületi felmérésben, a Greenspace Scotland útmutatójában és a GS&PPS helyteremtés módszertanában / The number of assessed criteria in the 13th district survey, in the greenspace quality guide of Greenspace Scotland, and in the placemaking guide of GS&PPS

19. táblázat/table: A vizsgálat XIII. kerületi zöldterületek típusonkénti és témakörönkénti átlagértékei / Quality analysis of green spaces in the 13th district, creating greenspace categories and setting quality standards by using the average values

1. témakör: Megközelíthetőség

szempont	kiemelkedő 5	jó 4	átlagos 3	gyenge 1-2	
11	Távolság a potenciális területhasználóktól	A terület a használók közvetlen közelében található, a lakóépületek előttje	A potenciális használók szomszédságában (<50 m) helyezkedik el	A potenciális használók közelében (50-200 m) helyezkedik el	A használóktól távolabb (>200 m) helyezkedik el, megközelítése nehézkes
12	Kapcsolódás a szomszédos területhasználatokhoz	Megfelelő gyalogos utak kötik össze a szomszédos területekkel, az eligazodást táblák segítik	Többségében megfelelő vezetési és burkolatú gyalogos utak kötik össze a szomszédos területekkel	A gyalogutak nyomvonala illetve a gyalogutak minősége kisebb módosításra, felújításra szorul	A gyalogutak jelentős felújítása szükséges illetve nyomvonaluk jelentős módosításra szorul
13	Tömegközlekedéssel való megközelíthetőség	A tömegközlekedési villamos illetve metró megálló a terület "főbejáratánál" található	Villamos vagy metró megálló a terület szomszédságában található (50m), a terület főbejáratánál buszmegálló van	A szomszédos (50-200 m) tömegközlekedési megállótól megfelelő gyalogút vezet a helyszínre	A terület tömegközlekedési megállótól távol található (>200 m), a megközelítése nehézkes
14	A bejáratok elhelyezkedése és láthatósága	A bejáratok megfelelő helyen vannak, egyedi kialakításuk kiemelkedő városképi értéket képvisel	A bejáratok megfelelő helyen találhatóak, és jól kialakítottak, vonzzák az elhaladót a belépésre	A bejáratok megfelelő helyen találhatóak, de kialakításuk nem vonz kellő mértékben a belépésre	A helyszín bejárata nem megfelelő helyen kialakított, a területre való belépésre nem vonz
15	Kapcsolódás a zöldhálózathoz	A terület a zöldsétány hálózat csomóponti helye, az innen induló és érkező gyalogos és kerékpáros úthálózat jól jelzett	A zöldsétány hálózat központi, de kisebb fejlesztésre szoruló helye, vagy a terület megfelelően kapcsolódik a zöldsétány hálózathoz	A terület kapcsolódik a zöldsétány hálózathoz, azonban kisebb közterületi fejlesztések szükségesek a kapcsolat javításához	A terület nem kapcsolódik a zöldsétány hálózathoz, vagy jelentős közterületi fejlesztés szükséges
16	Akadálymentesség	A terület akadálymentesen kialakított, mozgás és látáskorlátozottak számára egyaránt jól használható	A terület akadálymentesen kialakított, mozgáskorlátozottak számára jól használható	A terület akadálymentesen kialakított, azonban a szomszédos területekkel való kapcsolódása nem akadálymentes	A területen belül és a szomszédos területekhez való csatlakozásoknál a mozgáskorlátozottak akadályokkal találkozhatnak

2. témakör: Arculat, vonzóság

szempont	kiemelkedő 5	jó 4	átlagos 3	gyenge 1-2	
21	A területről kialakuló összbenyomás	Az összbenyomás nagyon kedvező, a terület környezetének meghatározó, karakteres eleme	Az összbenyomás kedvező, de a területnek nincs egyedi, karakteres jellege	A terület általánosságban rendezett, azonban vannak kisebb zavaró elemek	Több jelentős zavaró elem is rontja az összképet, az összbenyomás kedvezőtlen
22	Az arculat harmonikus kialakítás	Az arculat harmonikusan kialakított, kapcsolódik arculati elemeivel a szomszédos településrészekhez	A területen megfigyelhető a törekvés az egységes arculati kialakításra	A terület arculatában nem figyelhető meg törekvés a harmonikus kialakításra	A terület arculata rendezetlen kaotikus benyomást kelt, a szomszédos területek karakteres elemeitől zavaró benyomást keltő eltérés figyelhető meg
23	A gyepfelületek minősége	A terület gyepfelületei öntözöttek, rendkívül színvonalasan fenntartottak	A gyepfelületek hiány és gyommentesek, megfelelően fenntartottak	A gyepfelületek alapvetően rendezettek, azonban helyenként megkopottak	A gyepfelületek megkopottak, hiányosak, gyomosodók
24	A fák és cserjék minősége, változatossága	A terület különlegesen értékes fás növényzettel rendelkezik, melynek állapota és fenntartása megfelelő	A terület fás szárú növényzete egészséges, dendrológiailag és zöldfelületileg értékes egyedekből áll	A fák és cserjék jellemzően egészségesek, azonban vannak beteg, elszáradó egyedek, illetve üres fahelyek, vagy kisebb többlet telepítés szükséges	A terület fás növényzetének többsége felújításra, illetve pótlásra szorul, vagy jelentős többlet fásítás szükséges
25	A virágfelületek kialakítása, minősége	A területen dominál a virágfelületek jelenléte, melyek színvonalasan fenntartottak, a terület különleges vonzerejét jelentik	A terület színvonalasan kialakított és fenntartott virágfelületekkel rendelkezik	A területen található virágkiültetés fenntartása kisebb javításra szorul	A meglévő kiültetés elhanyagolt, ápolatlan benyomást kelt
26	A burkolatok, járőfelületek minősége	A burkolatok különleges kialakításúak, a terület egyedi vonzerejét jelentik	A burkolatok jó állapotban lévőek, növelik a park vonzerejét	A burkolatok jellemzően jó állapotban lévőek, azonban néhol felújítást igényelnek, vagy összetételük egységesítést igényel	A burkolatok jelentős felújítást, átalakítást igényelnek
27	A kerítés kialakítása	A kerítés egyedi kialakítású, a terület különleges egyedi vonzerejét jelenti	A kerítés esztétikusan kialakított és fenntartott, funkciójával növeli a terület értékét	A kerítés átlagos kialakítású, inkább funkcionális mint esztétikai értékkel bír, kisebb javításokra szorul	A kerítés jelentős felújításra szorul, jelenlegi állapotában nem tölti be funkcióját, rontja a terület összképet
28	A terület vízfelületeinek minősége	A vízfelületek nagy arányban jelennek meg a területen, annak egészségének arculatában meghatározóak, vonzerő növelők	A terület esztétikus kialakítású, karbantartott vízfelületekkel rendelkezik	A területen lévő vízfelületek intenzívebb fenntartásra vagy kisebb felújításra szorulnak	A területen lévő vízfelületek elhanyagoltak, rontják az összképet
29	A terület tisztasága	A terület tiszta, hulladék, cigarettacsikk, kutyaurülék gyakorlatilag nem található benne	A terület alapvetően tiszta, hulladék, cigarettacsikk, kutyaurülék csak elvétve található benne	A terület többségében tiszta, helyenként azonban kisebb hulladékfoltok megfigyelhetők	A terület szemetes benyomást kelt, kutyapiszokkal jelentős mértékben szennyezett

3. témakör: Rekreációs funkciók és szolgáltatások

szempont	kiemelkedő 5	jó 4	átlagos 3	gyenge 1-2	
31	A rekreációs szolgáltatások száma és színvonala	A területen a színvonalas szabadidős funkciók mellett unikális, különösen értékes rekreációs szolgáltatás található	A területen a rekreációs szolgáltatások színvonalasak, a meglévő funkciók bővítése nem szükséges	A területen lévő szabadidős szolgáltatásokban kisebb hiányok megfigyelhetők	A területen a szabadidős funkciók jelentős hiányosságot mutatnak, vagy színvonaluk nem megfelelő
32	A játszótérek minősége	A területen lévő színvonalas, több korosztályos játszótéren illemhely, pelenkázó is található	Megfelelő minőségű játszótérek vannak kialakítva, a játszószerzők fenntartása megfelelő	A játszótérek megfelelő kialakításúak, néhány játékeszköz azonban felújításra szorul	A játszótér jelentős felújításra szorul, a játszószerzők közül több nem szabványos vagy nem használható
33	Sportterületek minősége	A megfelelő minőségű sportterületen mosdó és öltöző is található	Megfelelő minőségű sportterület van kialakítva a területen	A területen található használható sportterület, amely azonban kisebb felújításra szorul	A sportterület jelentős felújítása szükséges
34	Közösségi terek minősége	A helyszín közösségi terei színvonalasan kialakítottak és fenntartottak, különleges egyedi vonzerejét bírnak	A helyszín közösségi terei színvonalasan kialakítottak és fenntartottak	A területen lévő közösségi terek alapvetően megfelelőek, kisebb felújítások azonban szükségesek	A területen lévő közösségi terek állapota rossz, a berendezési tárgyak közül több sérült, funkcióját rosszul tölti be

3. témakör: Rekreációs funkciók és szolgáltatások

szempont	kiemelkedő 5	jó 4	átlagos 3	gyenge 1-2
35	A területen lévő szolgáltatások egymáshoz való viszonya	A területen nincs konfliktust okozó funkció, a szolgáltatások igazodnak a terület méretéhez	A területen lévő rekreációs funkciók időszakosan kismértékben zavarhatják egymást	A területen lévő funkciók egymást jelentős mértékben, tartósan zavarják
36	A használói igények és a területi szolgáltatások összhangja	A területen lévő funkciók igazodnak a használók igényéhez, azt színvonalasan kielégítik, többlet funkcióigény nincs	A területen lévő funkciók igazodnak a használók igényéhez, kisebb funkcióbővítés vagy módosítás azonban indokolt	A területen lévő funkciók nem igazodnak a terület használóinak igényeihez, jelentős módosítás szükséges
37	A terület használhatósága a különböző korosztályok számára	A terület három gyermek korosztály számára, a felnőtteknek és az idősebbeknek is rekreációs szolgáltatást nyújt	A terület 3-4 korosztály számára kínál rekreációs lehetőséget	A terület jellemzően 1 korosztály által használt
38	A terület funkcióinak rugalmassága	A terület egyes részeit a parkhasználók rendezhetik be, ideiglenes rendezvényekhez megfelelő közmű csatlakozások kialakítottak	A területen nagy kiterjedésű, különféle időszakos funkciók befogadására rugalmasan alakítható tér található	A terület kialakítása merev, időszakos funkciók befogadására nem alkalmas

4. témakör: Ökológiai szempontok és fenntarthatóság

szempont	kiemelkedő 5	jó 4	átlagos 3	gyenge 1-2
41	A terület közreműködése a biodiverzitás növelésében	A terület érzékelhetően növeli a városi biodiverzitást, az élővilág a hely fontos értéke	A helyszín zöldfelületei élőhelyet biztosítanak a városi állatvilág szokásos fajainak	A terület csekély mértékben biztosít élőhelyet a városi élővilág fajainak
42	A terület kapcsolatai zöldfolyosó hálózattal illetve más élőhelyekkel	A terület zöldfolyosó hálózat szerves eleme, jól kialakított zöldfelületi kapcsolatokkal	A terület a zöldfolyosó hálózat fejlesztendő eleme, vagy a hálózathoz megfelelő zöldfelületekkel kapcsolódik	A terület jelenleg nem csatlakozik a zöldfolyosó hálózathoz vagy más élőhelyekhez, a zöldfelületi kapcsolatok jelentős fejlesztésre szorulnak
43	A terület rekreációs funkcióinak és élővilágának egyensúlya	A területen a biodiverzitás és élővilág megőrzése, a rekreációs használatnál nagyobb súllyal szerepel	A terület rekreációs funkciói és az itt élő élővilág egymást nem zavarja, egyensúlyban vannak	A területen lévő rekreációs funkciók esetenként és csak kisebb mértékben zavarják a területen lévő élővilágot
44	A terület erőforrás használatának fenntarthatósága	A helyszínen a természeti erőforrásokkal fenntartható módon gazdálkodnak, az energiaigény egy részét fenntartható forrásokból fedezik	A helyszínen 3 vagy több erőforrásokkal fenntartható módon gazdálkodnak	A terület fenntartása során a fenntartható erőforrás gazdálkodás, az újrahasznosítás és energiatakarékosság nem jelentkezik szempontként

5. témakör: Közösségi használat

szempont	kiemelkedő 5	jó 4	átlagos 3	gyenge 1-2
51	Összbenyomás a terület barátságosságáról	A terület barátságos és hívogató a látogatók számára	A terület alapvetően barátságos benyomást kelt, azonban van néhány zavaró részterület	A terület megjelenése barátságatlan, nem vonzó, vagy egyenesen taszító
52	A területet használók kötődése a helyhez	A területet használók erős mértékben kötődnek területhez, azt kedvelik, heti rendszerességgel használják	A területhasználók nem kötődnek különösebben a helyhez, nem érzik magukénak, azt csak alkalmanként használják	A területhasználók nem kedvelik a helyszínt, jelenlétük a minimális időre korlátozódik
53	Vandalizmus és firkálás	A területen nincsen nyoma vandalizmusnak, firkálásoknak	A területen nincsen nyoma vandalizmusnak, firkálások csak elvétve figyelhetők meg	A területen jelentős mennyiségben figyelhetők meg falfirkák, illetve a szándékos rongálás nyomai
54	Biztonságosság	A terület egésze biztonságos, a megfelelő világítás, közösségi jelenlét, esetleg térfelügyelő kamerák biztosítják a használat zavartalanságát sötétedés után is	A terület biztonságos benyomást kelt, közvilágítással a döntő része ellátott, a közösségi jelenlét felügyeletet biztosít a használat időszakában	A terület közvilágítása rossz, sötétedés után a terület veszélyes hely benyomását kelti, a közösségi jelenlét is jelentősen korlátozódik emiatt
55	A terület kapcsolata más közösségi hasznosítású területekkel, intézményekkel	A terület használata aktív és rendszeresen kapcsolódik egyéb közösségi használatú területekhez	A terület térben és időszakosan funkciókban is kapcsolódik a közösségi élet egyéb területeihez, intézményeihez	A terület közelében találhatóak közösségi intézmények azonban aktív kapcsolat nem figyelhető meg
56	A közösségi rendezvények száma és attraktivitása	A területen rendszeresen, de túlháználattal nem okozva közösségi rendezvényekre kerül sor	A területen alkalmanként sor kerül rendezvényekre, ez a rendszeres területhasználattal nem zavarja számottevően	A területen nem tartanak rendezvényeket vagy a területen tartott rendezvények nagy száma zavarja a terület rendeltetészerű használatát
57	A területi szegregáció	A területet nemre, korra, etnikumra való tekintett nélkül vegyesen használják, a csoportok között jó kapcsolat megfigyelhető	A területet nemre, korra, etnikumra való tekintett nélkül vegyesen használják	A területen jól megfigyelhető a területhasználati szegregáció, a területen egy jellegzetes használói csoport dominál, az "idegenekkel" szembeni agresszivitás megfigyelhető
58	A közösség részvétele a terület fenntartásában és fejlesztésében	A terület fenntartását és fejlesztését a használó közösség koordinálja	A terület fenntartásában és fejlesztésében a helyi közösség rendszeresen és aktívan részt vesz	A terület fejlesztése és fenntartása a helyi közösség minimális bevonásával, vagy annak bevonása nélkül történik